

תוכן עניינים

1	פרק א': מבוא.....
5	פרק ב': תובענה להחזרת קטין חטוף.....
5	1. עילת התובענה.....
5	2. אמנת האג.....
5	3. מעמד האמנה.....
5	4. הסדרי האמנה.....
9	פרק ג': סמכות שיפוט מקומית.....
9	1. הדין החדש.....
10	2. דין ישן.....
11	3. ההלכה הפסוקה.....
13	פרק ד': מען להמצאה למדינה.....
15	פרק ה': כתב תביעה להחזרת ילד חטוף.....
15	1. הדין החדש.....
16	2. הדין הישן.....
19	פרק ו': פירוט המסמכים שיש לצרף.....
19	1. תצהיר.....
19	2. מסמכים מיוחדים.....
19	3. ערובה.....
21	פרק ז': המשיב לתביעה.....
23	פרק ח': בקשה לסעד ביניים בתביעה להחזרת ילד חטוף.....
25	פרק ט': המצאת כתב תביעה.....
27	פרק י': תשובת המשיב.....
29	פרק י"א: מועד הדיון בתביעה.....
31	פרק י"ב: הזמנת עדים וחקירתם.....
33	פרק י"ג: הדיון בתביעה.....
35	פרק י"ד: ראיות נוספות.....
37	פרק ט"ו: צו שנתנה רשות שיפוטית אחרת.....
39	פרק ט"ז: החלטת בית-המשפט בתביעה.....
41	פרק י"ז: ערעור.....
43	פרק י"ח: פטור מערובה.....
45	פרק י"ט: הוצאות התובע.....
47	פרק כ': שפת המסמכים.....
49	פרק כ"א: אימות מסמכים.....
51	פרק כ"ב: הכרה בהחלטות חוץ.....
53	פרק כ"ג: הארכת מועדים.....
55	פרק כ"ד: בקשה לאכיפת זכות ביקור בישראל.....

פרק כ"ה: בקשה בדרך קבלת החלטה בדבר הרחקה שלא כדין 57

פרק כ"ו: מינוי מומחה מטעמו של בית-המשפט לצורך בחינת התקיימותו של חריג "החשש החמור" הקבוע בסעיף 13(ב) באמנת האג 59

פרק כ"ז: הדין - חוק אמנת האג (החזרת ילדים חטופים), התשנ"א-1991 61

פרק כ"ח: הלכות בתי-המשפט 71

1. מהם התנאים של תובע לעמוד כדי להיכנס בשעריה של האמנה ומהם החריגים לאמנה? 71

2. קטין אינו חפץ הניתן להיטלטל מיד אל יד. קבלת בקשה לבזיון בערכאת הערעור 91

3. התכלית של האמנה היא בראש ובראשונה להבטיח את החזרתם המיידית של ילדים שהורחקו שלא כדין אל מדינה אחרת, ולהבטיח כי זכויות המשמורת והביקור שהוקנו להורה על-פי דין במדינה המתקשרת באמנה יכובדו ביעילות בשאר המדינות המתקשרות 98

4. בקשת האם להתיר לה להגר עם הקטין למול הוראות חוק אמנת האג (החזרת ילדים חטופים) 103

5. בכדי לבחון האם בוצעה הרחקה שלא כדין והאם חלה האמנה, יש לענות על שלוש שאלות: האחת, מהי המדינה בה נמצא מקום מגוריו הרגיל של הילד. השניה, מה קובע דין אותה מדינה בהתייחס לזכויות משמורת. השלישית, האם הופעלו זכויות המשמורת הלכה למעשה 112

6. מהו "מקומו הרגיל של הקטין"? 137

7. מינוי מומחה מטעמו של בית-המשפט לצורך בחינת התקיימותו של חריג "החשש החמור" הקבוע בסעיף 13(ב) באמנת האג 160

8. מצופה מאב אשר טוען כי בנו נחטף, המגיש תביעה על-פי חוק אמנת האג ומקבל פסק-דין לטובתו, "להפוך עולמות" ולעשות כל מאמץ כדי לאתר את האם והקטין על-מנת לקיים את פסק-הדין ולהשיב אליו את בנו, לרבות שימוש בשירותי חוקר פרטי לשם איתורם 166

9. פרשנות הביטוי "וביום פתיחת ההליכים" כאמור בסעיף 12 לאמנת האג 166

10. לצורך יישום הוראות האמנה באופן היעיל ביותר להבטחת החזרתם המיידית של ילדים והשגת יתר יעדי האמנה, נקבעו הוראות לשיתוף פעולה ונקיטת הליכים, בין במישרין ובין באמצעות גורם ביניים, על-מנת לגלות את מקום הימצאו של הילד אשר הורחק לא כדין או לא הוחזר (סעיף 7 לאמנה), מסירת מידע (סעיף 5 לאמנה) וסעדי ביניים נוספים 172

11. האם מוסמך בית-המשפט בישראל ליתן החלטה על-פי סעיף 15 לאמנה לבקשת ההורה? 175

12. הכלל המנחה את בית-המשפט הנדרש לעניינה של אמנת האג, הינו "החזרת המצב לקדמותו", על יסוד הנחה כי בית-המשפט שבמקום מגוריו הרגיל של הקטין הוא שיכריע בנושא משמורתו 181

13.	הימנעותה של הנתבעת מליידע את התובע בדבר תכניותיה, נעשו במטרה למנוע ממנו פניה לבית-המשפט ויש בכך משום חוסר תום-לב	185
14.	חקירת התובע באמצעות שיחת כינוס באמצעות הווידאו - תביעה על-פי אמנת האג	210
15.	מה הפירוש למונח "הפרת זכויות משמורת" המופיע בסעיף 3 לאמנה? ומהן ההגנות העומדות לנתבע על-פי חוק אמנת האג?	213
16.	כתנאי בסיסי לחלות האמנה נדרשת קביעת העובדה כי להורה התובע היו זכויות משמורת לגבי הילד, וכי זכויות אלו נפגעו כתוצאה ממעשה "חטיפה"	233
17.	האם יש משקל לעובדה כי התביעה הוגשה כשנה לאחר יציאת הקטינות מארה"ב וכעשרה חודשים לאחר מועד חזרתן הנטען? - דחיית התביעה	246
18.	האם עומדת לנתבעת הגנת ההשתלבות? האם היתה הסכמה או השלמה מצד התובע למעבר הקטינה לישראל? מהו ההבדל בין הגנת "ההסכמה" להגנת "ההשלמה"?	259
19.	רק לעיתים רחוקות תתערב ערכאת הערעור בממצאים עובדתיים אשר נקבעו על-ידי הערכאה הדיונית, אשר שמעה את העדויות והתרשמה התרשמות ישירה ובלתי-אמצעית ממהימנותם של העדים	275
20.	יש לבחון את מקום המגורים מנקודת מבטו של הקטין, על-פי מבחן המציאות הנמשכת ורצף החיים של הקטין	287
21.	הגנת ההשתלבות בסביבה; הגנת ההשלמה; הגנת נזק לקטין כתוצאה מהחזרתו; הגנת רצון הילד וסירובו לשוב למקום מגוריו הרגיל - קבלת תביעה	307
22.	חתימה על הסכם שכירות, השתלבות הקטין בגן באנגליה, אישור שהייה של המערערת באנגליה לשנתיים, פתיחת חשבון בנק וקבלת כרטיס רפואי עבור הקטין במרפאה המקומית במנצ'סטר, רכישת רהיטים מסויימים, מכירת הרכב בארץ וקניית רכב חלופי באנגליה, רכישת כרטיס אשראי, הודעה למוסד ביטוח לאומי על הפסקת תושבות ותשלומים ובקשה לקבל את מקבילהם באנגליה - כל אלה משקפים כוונה להעביר משפחה, לרבות ילד בהיותו בן 3.5 שנים, ממדינה אחת למדינה אחרת	327
23.	ילד כבן 7 שנים, הינו רך בשנים, ואין מקום ליחס לו "השקפה" או "רמת בגרות" המאפשרים לו הבעת דעה עצמאית, החורגת מהמסרים המודעים והתת-מודעים המועברים אליו על-ידי ההורה שעימו הוא מתגורר בפועל, ובו בלבד הוא תלוי לקיום כל צרכי חייו הפיזיים והרגשיים	337
24.	התחשבות ברצונו של קטין, תילקח בחשבון באותם מקרים בהם מתברר כי מדובר ברצון אותנטי, שאינו פרי הסתה ולחץ או פרי ההזדהות הקיימת לעיתים קרובות בין הילד להורה שבחזקתו בפועל הוא מצוי וכאשר נראה כי ההתנגדות אינה גחמה רגעית וחולפת, אלא קבועה ורצינית	353

25. תסקיר פקידת הסעד (כיום עובד סוציאלי) שהוגש לבית-המשפט, אינו מצביע על סכנה כלשהיא שעלולה להיגרם לקטינה, באם תוחזר לארה"ב. התסקיר מתאר אינטראקציה חיובית בין האב לבין הקטינה, ואינו תומך בטענה כי החזרת הקטינה תחשוף אותה לנזק חמור..... 353

26. נקודת המוצא בהחלת חריג רצון הילד : מרכיב ראשון, גיל ורמת בגרות. מרכיב שני, גיבוש רצון עצמאי. מרכיב שלישי, רצון בעל עוצמה משמעותית מנימוקים כבדי משקל ויציבים..... 354

27. הסכמה חייבת להיות מודעת, הסכמה שהינה פרי של הטעיה ומצג שווא איננה הסכמה. במקרה דנן, הבאתם של הילדים לישראל והמשך שהותם בישראל נעשו כדין בהסתמך על הסכמת שני הוריהם וכוונתם המשותפת להגר ארצה. התביעה נדחתה..... 354

28. הגדרת המונח "זכויות משמורת"..... 354

29. מנסחי האמנה יצאו מתוך הנחה כי שינוי הסטטוס של הילד אינו מתרחש תוך פרק זמן קצר משנה, ולכן חובה על בית-המשפט להורות על החזרתו אם טרם חלפה שנה עד פתיחת ההליכים..... 369

30. הצורך בפרק זמן של התאווורות ותמיכת משפחת המוצא..... 379

31. קביעת מקום מגוריה של הקטינה..... 379

32. הנתבעת חטפה את הקטינות המשותפות לצדדים בניגוד לחוק..... 380

33. בקשתה של המבקשת למתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי" נדחתה בהחלטה מנומקת שהתבססה על ההלכה הנוהגת בעניין בקשות הנוגעות ליישום הוראות אמנת האג..... 381

34. השיקולים לבחינת יציאת קטין מהארץ..... 382

35. האב ביקר את ילדיו באיטליה ובתום הביקור, לקח את ילדיו לישראל ללא ידיעת אימם..... 383

36. האם הקטינה נחטפה ממקום מגוריה הרגיל ברוסיה והועברה לאוקראינה, ומשם, עם פרוץ המלחמה בין רוסיה לאוקראינה, הועברה לישראל. והאם יש מקום להורות על השבתה לרוסיה..... 384

37. עיכוב היציאה מן הארץ..... 384

38. המערער הוא הנושא בנטל להוכיח כי מדובר בשהייה זמנית..... 385

39. בבוא בית-המשפט לקבוע את מקום מגוריו "הרגיל" של ילד (להבדיל ממקום מגורים קבוע), עליו ליישם מבחן "עובדתי טהור" במסגרתו יש לבחון, בין יתר השיקולים, גם את כוונת ההורים ואת ההחלטות שקיבלו, וכן את נקודת מבטו של הילד..... 386

40. האם טענה כי כוונת הצדדים היתה להתגורר בישראל ומעבר המגורים נעשה בהסכמת האב בעוד האב טען כי מדובר בחטיפת הילדים..... 387

41. שאלת המבחן הנכון לקביעת מקום המגורים הרגיל..... 388

42. המדינה לא נקטה בפעולות הנדרשות והמחוייבות בהן לצורך החזרת הילדה לארץ בעקבות מעשה החטיפה של הילדה, וזאת בהתאם להוראות אמנת האג בדבר חטיפת ילדים..... 388

43.	התנאים הנדרשים להתקיימותו של חריג התנגדות הילד	389
44.	על בית-המשפט לבחון האם מדובר בקטינים מתחת לגיל 16 אשר הורחקו ממקום מגוריהם הרגיל, אגב פגיעה בזכויות משמורת של התובע, ואם התשובה לשאלה חיובית, יש לבחון אם מתקיים חריג מיוחד ונדיר, בשלו, אין להשיב את הקטינים לארץ מוצאם	390
45.	האם המדינה אליה יוצאים הילדים חתומה על אמנת האג?	391
46.	סוגיות הנוגעות למזונות ולרכוש יידונו בישראל	392
47.	התקיימות החריג בסעיף 12 לאמנה	393
48.	הוכחת הגנת ההשלמה	394
49.	החריגים המוכרים לכלל בדבר החזרת ילדים חטופים למקום מושבם הקבוע	395
50.	טובת הקטינים, קביעת מקום מגוריהם דרך קבע, הסדרי המשמורת וחלוקת הזמן בין הקטינים להוריהם, צריכה להיעשות על-ידי בית-המשפט במקום מגוריהם הקבוע ממנו הורחקו שלא כדין	395
51.	האם חל חריג ההשתלבות שבאמנה?	396
52.	הפסיקה חזרה פעם אחר פעם שוב ושוב כי אין מקום להפוך את תיקי אמנת האג לתיקי משמורת, שבהם מתנהלים הליכים הנוגעים למשמורתם של ילדים וטובתם בהקשר זה	397
53.	מעמדו של התובע בחיי הקטין	398
54.	בקשת הורה להגר יחד עם קטין	398
55.	הוצאת הקטין מן הארץ שלא על דעת התובע, מהווה חטיפה, שעה שהיא פוגעת במימוש זכויותיו ההוריות של התובע בישראל	399
56.	עמדת המשבה - לפיה בהיעדר רישום המבקש ברישומים הפורמליים באוקראינה הוא נעדר מעמד של אב ואינו רשאי לנקוט בהליך לפי אמנת האג - אינה נקייה מספקות	400
57.	האם התקיימו החריגים לאמנה המאפשרים את אי החזרת הקטינה?	402
58.	קיום החריג הקבוע בסעיף 13(ב) לתוספת לחוק אמנת האג	403
59.	מקום מגוריה הרגיל של הקטינה	404
60.	סיווג הערעור על פסק-דין בתובענה לפי חוק אמנת האג	405
61.	תנאי התושבות לצורך מתן צו הורות	405
62.	סמכות בית-המשפט תובענה בעניין החזרתו של קטין חטוף, לרבות תובענה לפי חוק אמנת האג (החזרת ילדים חטופים), התשנ"א-1991	406
63.	האם בנסיבות המקרה דן מדינת שוויץ היא מקום מגוריהם הרגיל של הילדים?	407
64.	מחלוקת בדבר מקום מגוריהם של קטינים	408
65.	המקרה דן לא בא בגדרי המקרים החריגים שבהם טובת הילד מחייבת שלא להחזירו לסביבתו הרגילה	409

66. המסלול הרלוונטי לבירור טענות העותר הוא הליכים לפי אמנת האג.....	409
67. הקטין הגיע לארץ בהסכמת הוריו, הם אלו שקבעו גם מועד חזרה לקנדה, אולם האם החליטה שאין היא חוזרת לקנדה ומשכך עתר האב לבחינת תחולת האמנה ולקבוע כי "אי-החזרתו" של הילד נעשתה שלא כדין.....	410
68. התקיימו כל התנאים הנדרשים להחלת ס' 3 לחוק אמנת האג.....	411
69. מהו מקום מושבם הרגיל של הילדים?	412
70. בקשה למינוי מומחה	413
71. מדובר בנסיבות שבהן הגדרת החוק בעניין החזרת ילדים חטופים, מדויקת להפליא ואכן התרחשה חטיפה התואמת לכל תסריט קולנועי שתסריטאי ממוצע היה בוחר לכתוב	413
72. עצם הופעת התובעת בגבולות הארץ ללא בנה הצעיר, ובהתאמה עם מידע שנמסר למשטרה - די היה בו כדי להקים בסיס ראיתי ועילת מעצר בעבירה זו	414
73. האם להתיר יציאתם של הקטינים לחו"ל?	415
74. בהתקיים התנאים המנויים בסעיף 3 לאמנה, על בית-המשפט להורות על החזרת הילד לאלתר	415
75. הסכמה ברורה לנסיעה.....	417
76. אין לאפשר מצב בו הורה הקטין הנחטף עושה שימוש באמנה ככלי מיקוח בסכסוך הכולל בין ההורים	418
77. פיצויים בעקבות מקרה חטיפה	418
78. הגנת ההסכמה	419
79. מאחר והקטינים לא נלקחו באופן חד-צדדי ממקום מגוריהם הרגיל, אלא הושבו אל מקום מגוריהם הרגיל, הרי, שאין מדובר בחטיפה	420
80. אכיפת פסק חוץ נשוא תביעה דנן, שעה שהקטינה נמצאת כדין במקום מגוריה הרגיל בישראל, אינה משרתת את טובת הקטינה ואינה מביאה כל השיקולים וכל ההיבטים הקשורים בהליך הנוגע אליה	421
81. התובעת השלימה לאחר מעשה עם עצם שהות הילדים בארץ	422
82. מהו מקום המגורים הרגיל של הקטינה?	423
83. בשל הוראות ההסכם השני, הן בעניין המשמורת והן בעניין יכולת הנתבעת למעבר למדינה אחרת עם הילדים, ללא הסכמת התובע, אין תחולה להוראות האמנה ואין להעטר לתביעה	424
84. האם במהלך פרק הזמן מאז הגעתם של הצדדים לישראל ועד למועד המשבר, מועד בו גילתה המערערת את רצונה לחזור עם הקטינה לארצות הברית, עת ביקשה לעזוב עימה את ישראל, ללא ידיעתו של המשיב, השתנה מקום מגוריה של הקטינה והפך להיות ישראל.....	425
85. אי-החזרת הבת לארצות הברית בניגוד לאמנה - האמנם?	426
86. האב לא נתן את הסכמתו או השלמתו למהלך שנעשה באופן חד-צדדים ופתאומי	427

87. התקיימות חריג ההשלמה 428

88. חזרתה של האם לארץ, והימצאות האם והבת מייד לאחר מכן בנמל
התעופה כשהן עוברות בזו אחר זו וטסות באותה טיסה, מהוות עדות ברורה
למזימתה של האם 428